

Peniaze

SAN 106, 6. týždeň, 28.3.2018

Práca v skupinách:

- Čo sú peniaze? Aké majú vlastnosti? (Ako sa vytvára ich hodnota? Sú materiálne? Abstraktné? Aký je ich vzťah k osobám?)
- Vymyslite v každej skupine 1 výskumnú tému týkajúcu sa peňazí. Témy musia vychádzať z teórie.

Východiská

- Od Aristotela cez Akvinského po Marxa (peniaze sú neplodné, obohacovanie sa peniazmi je problematické)
- **Simmel: *Filozofia peňazí:***

nástroj slobody a podmienka na to, aby sa individuálna osobnosť a dôvera mohli vyvinúť; rola peňazí vo vzniku moderného racionálneho a abstraktného myslenia.

SAN a peniaze

- Sú hodnotné predmety, ktoré cirkulujú v mimoeurópskych kultúrach peniaze?
- Čo sa stane s kultúrou a spoločnosťou po príchode peňazí? Sú peniaze médium transformácie spoločnosti?

Hodnotné predmety v mimoeur. Kultúrach

Malinowski

- objekty kula nie sú peniaze, pretože nefungujú ako médiá výmeny a štandarda hodnoty
- Výmena v mimoeur. krajinách je iná ako výmena v industriálnom kapitalizme

Mauss

- “On this reasoning... there has only been money when precious things... have been really made into currency / namely have been inscribed and impersonalised, and detached from any relationship with any legal entity, whether collective or individual, other than the state that mints them... one only defines in this way a second type of money - our own”
- Ale „primitívne hodnoty“ slúžia ako peniaze, pretože je možné za ne/prostredníctvom nich získať iné predmety. Túto schopnosť ale majú práve preto, lebo sú prepojené s vlastníkom, alebo iným subjektom

Hodnotné predmety v mimoeur. Kultúrach

Hart 1986. Heads or Tails? Two sides of the coin

- Musíme prepojiť detailnú etnografiu z rôznych „exotických“ prostredí s historickou perspektívou a s intelektuálnou históriou v ekonomickom myslení.
- Lokálne inštitúcie na Trob. Ostrovoch fungujú na podobnom princípe ako peniaze:
- Politická autorita a trh sú vo vzájomnej interakcii podľa momentálnych podmienok umožňujú obeh komodít – podľa Maussa to je jedna z funkcií peňazí.

Hodnotné predmety v mimoeur. Kultúrach

Sféry výmeny

- Tovary a služby sú rozdelené do sfér - typov podľa špecifických kultúrnych hodnôt. Výmena prebieha len v rámci sféry
- General purpose money, specific purpose money

Bohannan and Bohannan, Tiv economy 1968

- 3 sféry (objekty každodennej potreby, prestížne a rituálne predmety, ľudia), kultúra závisí na oddelení sfér
- Absencia všeobecných peňazí sťažuje konverziu medzi sférami

Bloch and Parry, 1989 Money and Morality of Exchange

- kritika prístupu, ktorý tvrdí, že peniaze ako také transformujú spoločnosť a kultúru: v mimoeur. spoločnostiach ľudia integrujú peniaze do svojej sociálnej praxe, nie sú subjektom ich neosobnej logiky.

2cykly/obehy sociálneho života:

1. každodenný, krátkodobý, individualistický a materialistický.
 2. sociálny, dlhodobý, kolektívny, idealizovaný, až duchovný
- transakcie na trhu patria k prvému cyklu, ale všetky spoločnosti ich podriaďujú podmienkam svojej vlastnej reprodukcie a to je druhý cyklus.

Diskusia:

1. Čo majú spoločné a v čom sa líšia – zlatá minca používaná ako platidlo v minulosti, súčasná bankovka, banková karta a internetbanking?

Keith Hart

- *Money in an unequal world (2001)*

Peniaze ako:

- objekt (skutočné peniaze) a idea (účtovné peniaze)
- Hlava a lev (heads or tails) – vzájomné pôsobenie štátu a trhu
- Pamäť a informácia – spojivo medzi osobami a komunitami
- Zdroj ekonomickej demokracie